

УДК 378.147:811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-1-44>

Олена ВОЛКОВА,

orcid.org/0000-0002-3241-7690

*старший викладач кафедри англійської мови технічного спрямування № 1
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) elenavolkova@ukr.net*

Інна АХМАД,

orcid.org/0000-0001-7673-4308

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови технічного спрямування № 1
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) innakhmad737@gmail.com*

Вікторія ЧМЕЛЬ,

orcid.org/0000-0002-4468-1800

*викладач кафедри англійської мови технічного спрямування № 1
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) vickychemel@gmail.com*

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ТЕХНІЧНОМУ ЗВО

Стаття присвячена дослідженню особистісно орієнтованого онлайн-навчання іноземної мови професійного спрямування у технічному закладі вищої освіти. Мета статті полягає у пошуку та розробці дієвих прийомів і методів навчання іноземної мови студентів технічних закладів вищої освіти з урахуванням особистісно орієнтованого підходу. Автори статті зазначають, що особистісно орієнтоване навчання іноземної мови у технічному закладі вищої освіти передбачає індивідуальний підхід до кожного студента, з урахуванням його потреб та мотивації. Такий підхід сприяє розвитку самоосвіти, саморегуляції та самовдосконаленню студентів, та може допомогти створити більш ефективний і цікавий процес навчання. Актуальність особистісно орієнтованого онлайн навчання іноземної мови професійного спрямування у технічному закладі вищої освіти зумовлена кількома важливими чинниками, з-поміж яких автори статті виокремлюють: розвиток міжнародної співпраці та процеси глобалізації; відкритий доступ до актуальної фахової інформації; індивідуальний підхід до навчання; зручність та доступність застосування новітніх освітніх технологій; швидку адаптивність до змін. Автори підкреслюють, що особистісно орієнтоване навчання ґрунтується на особистості студента, його індивідуальних потребах та мотивації. В контексті вивчення іноземної мови це означає, що програму навчання потрібно розробляти з урахуванням конкретних цілей, рівня мовної підготовки та інтересів кожного студента. У статті запропоновано для розвитку професійної ініомовної мовленнєвої компетентності студентів в умовах застосування особистісно орієнтованої технології онлайн-навчання використовувати для розробки завдань до індивідуальної роботи студентів англійськомовні навчальні фахові відеоматеріали, статті з наукових журналів, що знаходяться у відкритому доступі, онлайн-словники та перекладачі, створені на основі постійно оновлюваних лінгвістичних корпусів. У статті зазначено, що важливо розвивати всі види мовленнєвої діяльності: читання, письмо, говоріння та аудіювання, а також збагачувати словниковий запас студентів професійною технічною термінологією.

Ключові слова: *індивідуальний підхід, іноземна мова, онлайн-навчання, особистісно орієнтоване навчання, технічна спеціальність.*

Olena VOLKOVA,*orcid.org/0000-0002-3241-7690**Senior Lecturer at the Department of English for Engineering № 1
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) elenavolkova@ukr.net***Inna AKHMAD,***orcid.org/0000-0001-7673-4308**PhD in Philology,
Associate Professor at the Department of English for Engineering № 1
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) innakhmad737@gmail.com***Viktoriia CHMEL,***orcid.org/0000-0002-3241-7690**Lecturer at the Department of English for Engineering № 1
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) vickychmel@gmail.com*

PERSONALITY-ORIENTED ONLINE LEARNING OF A FOREIGN LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES AT A TECHNICAL UNIVERSITY

The article is devoted to the study of personality-oriented online foreign language teaching for specific professional purposes at a technical higher education institution. The purpose of the article is to find and develop effective methods and techniques of teaching foreign languages to students of technical higher education institutions with a personality-centered approach. The authors of the article point out that personality-oriented foreign language teaching in a technical higher education institution is based on an individual approach to each student, considering their needs and motivation. This approach facilitates the development of students' self-education, self-regulation, and self-improvement, which can help create a more effective and engaging learning process. The relevance of personality-oriented online foreign language teaching for specific purposes in a technical higher education institution is determined by several key factors, among which the authors of the article highlight: the development of international cooperation and globalization processes; open access to up-to-date professional information; an individual approach to learning; convenience and accessibility of modern educational technologies; quick adaptability to changes. The authors underline that personality-centered learning is based on the personality of the student, their individual needs and motivation. In the context of learning a foreign language, this means that the curriculum should be developed considering the specific goals, level of language proficiency and interests of each student. For the development of tasks for individual work of students, the authors suggest using online educational video materials, open access articles from scientific journals, free online dictionaries and translators, developed on the basis of constantly updated language corpora. The article states that it is important to integrate and develop all language skills, as well as to enrich students' vocabulary with professional technical terminology.

Key words: *individual approach, foreign language, online learning, personality-oriented learning, technical specialty.*

Постановка проблеми. Сучасні зміни в українській системі освіти чинять значний вплив на підвищення статусу іноземної мови як важливого засобу спілкування та співпраці, а також як навчальної дисципліни, що передбачає реформування методики викладання у закладах вищої освіти. Прогрес у суспільстві, науці та техніці зумовлює зміну чинної традиційної освітньої парадигми навчання іноземної мови на особисто орієнтований підхід із переходом на новий формат онлайн-навчання, де особистісно орієнтоване навчання є своєрідним методичним орієнтиром, який передбачає модернізацію освітніх пріоритетів, спрямованих на розвиток творчих здібностей, внутрішнього професійного потенціалу, а також врахування освітньо-професійних потреб кож-

ного студента. З огляду на окреслені виклики особистісно орієнтований підхід до онлайн-навчання іноземної мови неможливий без використання інтернет-ресурсів та цифрових технологій, що є особливо важливим для розробки дієвих прийомів і методів навчання іноземної мови студентів закладів вищої освіти, зокрема технічних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основними дослідженнями у цьому напрямі є розвідки К. Січкаренко (2018), І. Войтович, Ю. Трофименко (2019), Л. Цвях, Н. Яковенко, О. Дьомкіна та Л. Карасьової (2020), які розглядали особистісно орієнтоване навчання в аспекті цифровізації освіти. Водночас Т. Шаргун, Г. Бушко та Ю. Мосіна (2020) досліджували сучасні аспекти викладання англійської мови в технічних

зкладах вищої освіти. Зі свого боку, В. Биков, О. Спірін та О. Пінчук (2020) окреслили сучасні завдання цифрової трансформації освіти, зокрема в контексті особистісно орієнтованого навчання. Звісно, особистісно орієнтоване навчання є важливою темою в педагогіці та методиці викладання іноземних мов, і багато вчених досліджують її в українському контексті. Так, В. Король та О. Качмар (2018) вивчали особистісно орієнтоване навчання як основну складову розвитку креативних здібностей студентів. Також варто відзначити працю С. Гончаренка (2017), який зосередився на аналізі особливостей особистісно орієнтованого навчання в контексті розвитку професійної компетентності студентів.

Огляд праць вчених зумовлює потребу у здійсненні глибшого аналізу особистісно орієнтованого навчання в українському освітньому контексті й надихає на подальше дослідження цієї теми.

Мета статті полягає у пошуку та розробці дієвих прийомів та методів онлайн-навчання іноземної мови студентів технічних закладів вищої освіти з урахуванням особистісно орієнтованого підходу.

Виклад основного матеріалу. Модернізація системи вищої освіти та розбудова інноваційної інфраструктури закладів вищої освіти нового покоління є невіддільними передумовами для впровадження сучасних методів навчання, включно з онлайн-навчанням. У сучасному світі навчання іноземних мов стає все більш актуальним завдяки глобалізації та міжнародній співпраці у різних сферах. Особливо важливим є володіння іноземною мовою в технічних закладах вищої освіти, де студенти готуються до міжнародних кар'єрних викликів. В такому контексті особистісно орієнтоване онлайн-навчання іноземної мови стає важливим інструментом для ефективної підготовки студентів технічних закладів вищої освіти до майбутньої професійної діяльності.

Актуальність особистісно орієнтованого онлайн-навчання іноземної мови професійного спрямування у технічному закладі вищої освіти зумовлена кількома важливими чинниками:

1. Міжнародна співпраця та глобалізація. Сучасний науково-технічний сектор є міжнародним, і спілкування з партнерами, клієнтами й колегами з інших країн є нормою. Вміння спілкуватися англійською мовою з іноземними партнерами стає дедалі важливішим для успіху майбутніх інженерів.

2. Посилення професійної конкурентоспроможності. Знання іноземної мови робить випускників технічних закладів вищої освіти більш

привабливими для роботодавців, що може сприяти їх професійному росту та збільшити їх кар'єрні можливості.

3. Доступ до актуальної інформації. Важливим аспектом для технічних спеціалістів є доступ до актуальних джерел інформації, наукових досліджень, технічної документації та інших матеріалів. Значна частина цієї інформації доступна іноземними мовами.

4. Індивідуальний підхід. Особистісно орієнтоване навчання дозволяє студентам навчатися у своєму власному темпі та концентруватися на питаннях, які їх цікавлять найбільше. Це може сприяти якіснішому засвоєнню мови та технічних знань.

5. Зручність та доступність. Онлайн-навчання дає здобувачам вищої освіти можливість навчатися з будь-якого місця і в будь-який час, що особливо привабливо і корисно для студентів технічних закладів вищої освіти, які можуть мати напружений графік навчання й роботи.

6. Оновлення освітніх програм. Освітні програми повинні відповідати потребам сучасного ринку праці, і навчання іноземної мови може бути важливою частиною цього процесу, оскільки воно допомагає випускникам бути більш адаптованими до змін (Chappelle, 2014).

Усі ці чинники демонструють важливість і актуальність особистісно орієнтованого онлайн-навчання іноземної мови для студентів технічних закладів вищої освіти, які прагнуть бути успішними в сучасному світі.

Особистісно орієнтоване навчання передбачає підлаштування освітнього процесу під індивідуальні потреби та особистість студента. В контексті вивчення іноземної мови це означає, що програма навчання розробляється з урахуванням конкретних цілей, рівня мовної підготовки та інтересів кожного студента. Розробка дистанційних курсів для вивчення іноземних мов та їх розміщення на онлайн-платформах можуть надавати можливість створення індивідуальних навчальних планів, які враховують потреби студентів у вивченні мови професійного спрямування.

Особливо важливою є можливість використовувати англомовні навчальні матеріали, що доступні у форматі онлайн для технічних фахівців різних галузей. Інженерія, інформаційні технології, електроенергетика, автоматика тощо – усі ці сфери вимагають специфічного словникового запасу та відповідних комунікативних навичок і вмінь. Особистісно орієнтоване навчання дозволяє студентам обирати матеріали, які відповідають їх професійним потребам. Це робить процес

вивчення іноземної мови більш ефективним та релевантним.

Онлайн-навчання іноземної мови може бути інтерактивним завдяки використанню сервісів Google, відеоконференцій, чатів та форумів: студенти отримують та обмінюються інформацією, спілкуються між собою та з викладачами, використовуючи мову в реальних комунікативних ситуаціях. Це сприяє розвитку навичок мовлення та розуміння мови в реальному часі, що є важливим для подальшого успішного використання іноземної мови в професійній діяльності.

Онлайн-платформи також надають можливість відстежувати прогрес студентів. Викладачі можуть оцінювати рівень володіння мовою та забезпечувати зворотний зв'язок, завдяки чому студенти можуть покращувати свої навички та вміння. Це важливо для стимулювання мотивації та досягнення успіху у вивченні іноземної мови.

Що стосується вивчення англійської мови професійного спрямування майбутніми інженерами, то застосування сучасних методів особистісно орієнтованого онлайн-навчання сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу та розвитку комунікативних навичок таких фахівців.

Реалії сьогодення засвідчують, що цифрові технології відіграють важливу роль в організації особистісно орієнтованого онлайн-навчання, розширюючи міжпредметні зв'язки у навчанні та професійній практиці здобувачів вищої освіти. Завдяки цифровим технологіям викладачі та студенти можуть самостійно створювати інтегровані блоки знань для вирішення вибраної задачі, зокрема у контексті вивчення англійської мови технічного спрямування в умовах онлайн-навчання.

Для кращого засвоєння спеціалізованої термінології майбутніми інженерами у контексті вивчення англійської мови професійного спрямування в умовах особистісно орієнтованого онлайн-навчання доцільно користуватися такими онлайн-словниками з технічної англійської мови: *Cambridge English-Ukrainian dictionary* (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-ukrainian>), *Collins Dictionary* (<https://www.collinsdictionary.com>), *Longman Dictionary of Contemporary English* (<https://www.ldoceonline.com>), та *Reverso Context* (контекстуальний словник, який надає переклад у контексті, <https://context.reverso.net/переклад/>). Ці словники можуть використовуватися для пошуку тлумачення термінів та словосполучень, аналізу та перекладу речень, в яких вони вживаються, а також для вивчення їх правильної вимови, як окремо, так і в контексті речень.

Крім того, в умовах особистісно орієнтованого онлайн-навчання можуть бути цікаві майбутнім інженерам, які вивчають англійську мову професійного спрямування, такі журнали як *Wired* (<https://www.wired.com/>), *CNET* (<https://www.cnet.com/>), *Digital Trends* (<https://www.digitaltrends.com/>), *Technowize* (<https://www.technowize.com/>). В них публікуються матеріали технічною англійською мовою, можна знайти популярні відгуки про техніку та новинки, корисні подкасти та відео. Для індивідуального читання та розвитку професійної компетентності студенти можуть використовувати сучасні наукові статті, опубліковані в таких популярних журналах як *Engineering*, *Advanced Science*, *Nano Materials Science*, *ACS Sustainable Chemistry and Engineering*, *ACS Central Science*, *Nature Reviews Chemistry*. Для пошуку журналів зручно користуватися сервісом *Scimago Journal Rankings* (<https://www.scimagojr.com/journalrank.php?category=1501>). Відкритий доступ до більшості з цих ресурсів дозволяє майбутнім інженерам самостійно обирати матеріал для читання, перегляду або прослуховування, та покращувати навички опанування професійної англійської мови. Також цікаву інформацію, що дасть можливість покращити знання майбутніх фахівців з англійської мови професійного спрямування, можна отримати на таких вебсайтах: *The Engineer* (<https://www.theengineer.co.uk/>), *GrabCAD* (<https://grabcad.com/>), *UrbanWorkbench* (<https://urbanworkbench.org/>), *Interesting Engineering* (<https://interestingengineering.com/>).

Зауважимо, що всі проаналізовані сучасні методи вивчення англійської мови професійного спрямування майбутніми інженерами є особистісно зорієнтованими та сприяють залученню таких фахівців до проєктно-дослідницької діяльності, забезпечують розвиток творчого мислення, а також формування знань, умінь і навичок у професійній діяльності та спілкуванні, здатність до самовдосконалення та розширення кругозору.

Тому навчання та використання цифрових технологій є ефективним способом підготовки майбутніх інженерів. В умовах особистісно орієнтованого онлайн-навчання у контексті вивчення англійської мови професійного спрямування забезпечується висока пізнавальна самостійність здобувачів вищої освіти.

Окрему проблему в навчанні іноземної мови становить аудіювання. Слід зазначити, що просте прослуховування аудіо іноземною мовою викликає набагато менший інтерес у студентів технічних спеціальностей, ніж прослуховування з використанням відеорядів. Перегляд такого відео

викликає безсумнівний інтерес здобувачів освіти, що безпосередньо впливає на якість навчання. Використання сучасних мобільних пристроїв дозволяє займатися прослуховуванням аудіо текстів іноземною мовою якомога частіше. Крім того, популярний сервіс перекладів Google надає користувачам можливість перекладати не тільки текст, але і субтитри до відео, що відображаються на відеохостингу YouTube, який містить велику кількість аудіо та відео уроків з різних галузей знань, включаючи навчання технічному перекладу з англійської.

Завдяки доступності всіх цих матеріалів студенти можуть самостійно шукати й читати наукові та науково-популярні статті за фахом іноземною мовою, прослуховувати та переглядати аудіо або відеоматеріали на професійно-орієнтовані теми, які їх цікавлять, з метою 1) реалізації спільних технічних завдань та проєктів; 2) написання рефератів, тез або статей іноземною мовою; 3) виступу з презентаціями та їх подальшим обговоренням; 4) участі в творчих конкурсах; 5) проведення дискусій іноземною мовою, що вивчається.

У процесі проведення навчання у такому форматі, засоби аудіо чи відеовізуалізації, що використовуються для аудіювання студентами технічних спеціальностей, допоможуть найбільш глибоко усвідомити надану для розуміння інформацію, оскільки студенти з належним рівнем технічних знань та різним рівнем володіння іноземною мовою професійного спрямування можуть за потреби користуватися сервісами перекладу. Використання цих засобів та методів навчання

дозволить значно розширити методичний апарат навчання іноземної мови студентів технічних спеціальностей в контексті особистісного підходу.

Особистісно орієнтоване онлайн-навчання іноземної мови спрямоване на те, щоб завдання і вправи можна було підбирати залежно від рівня знань студентів та конкретних потреб групи. При цьому важливо практикувати всі види мовленнєвої діяльності: читання, письмо, говоріння та аудіювання, а також збагачувати словниковий запас студентів професійною науково-технічною термінологією.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Особистісно орієнтоване онлайн-навчання іноземної мови професійного спрямування у технічних закладах вищої освіти є важливим інструментом для підготовки молодих фахівців до міжнародної співпраці та реалізації їх кар'єрних можливостей. Воно надає гнучкість та індивідуальний підхід, що сприяє більш ефективному та релевантному вивченню мови в контексті технічних спеціальностей. Онлайн-навчання іноземних мов професійного спрямування стає ключовим елементом підготовки сучасних випускників технічних закладів вищої освіти до глобальних викликів та можливостей.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо у розробці методичних рекомендацій з навчання іноземній мові, створенні дистанційних курсів, а також у підготовці особистісно орієнтованих онлайн-посібників і підручників для вивчення англійської мови студентами технічних спеціальностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В., Спирін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття». 2020. № 1. С. 27-36.
2. Войтович І. С., Трофименко Ю. С. Особливості використання Google Classroom для організації дистанційного навчання студентів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. 2019. № 20(27). С. 39-43.
3. Гончаренко С. О. Особистісно орієнтоване навчання як один із чинників формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2017. № 5. С. 5-11.
4. Король В. В., Качмар О. Г. Особистісно орієнтоване навчання як основна складова розвитку креативних здібностей студентів. Молодь і ринок. 2018. № 3. С. 70-74.
5. Січкаренко К. О. Розвиток цифрових освітніх платформ та поширення цифрових компетенцій в освіті. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL: economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/117.pdf.
6. Цвях Л. В., Яковенко Н. В., Дьомкін О. Л., Карасьова Л. А. Використання електронної платформи Moodle у процесі навчання іноземної мови здобувачів вищої освіти. Молодий вчений. Серія: Педагогічні науки. 2020. № 6(82). С. 135-139.
7. Шаргун Т. О., Бушко Г. О., Мосіна Ю. С. Сучасні аспекти викладання англійської мови в технічних закладах вищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 70(1). С. 1-15.
8. Chapelle C. A. Introduction to The Encyclopedia of Applied Linguistics. The Encyclopedia of Applied Linguistics. Oxford: Blackwell/Wiley, 2013. Pp. lxxvii-lxxv. doi: 10.1002/9781405198431

REFERENCES

1. Bykov V., Spirin O., Pinchuk O. (2020). Suchasni zavdannia tsyfrovoyi transformatsii osvity [Modern tasks of digital transformation of education]. Visnyk kafedry YuNESKO «Nepervna profesiina osvita KhKhI stolittia» – Bulletin of the UNESCO Department «Continuous Professional Education of the 21st Century», 1, 27-36 [in Ukrainian].

2. Voitovych I. S., Trofymenko Yu. S. (2019). Osoblyvosti vykorystannia Google Classroom dlia orhanizatsii dystantsiinoho navchannia studentiv [Peculiarities of using Google Classroom for the organization of distance learning of students]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 2: Kompiuterno-orientovani systemy navchannia – Scientific journal of the M.P. Drahomanov NPU*, 20(27), 39-43 [in Ukrainian].
3. Honcharenko S. O. (2017). Osobystisno oriientovane navchannia yak odyn iz chynnykiv formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv [Personally oriented training as one of the factors of formation of professional competence of future specialists]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 5, 5-11 [in Ukrainian].
4. Korol V. V., Kachmar O. H. (2018). Osobystisno oriientovane navchannia yak osnovna skladova rozvytku kreatyvnykh zdibnostei studentiv [Personally oriented learning as the main component of the development of students' creative abilities]. *Molod i rynek – Youth and the market*, 3, 70-74 [in Ukrainian].
5. Sichkarenko K. O. (2018). Rozvytok tsyfrovnykh osvutnykh platform ta poshyrennia tsyfrovnykh kompetentsii v osviti [Development of digital educational platforms and the spread of digital competences in education]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 12. URL: economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/117.pdf. [in Ukrainian].
6. Tsviakh L. V., Yakovenko N. V., Domkin O. L., Karasova L. A. (2020). Vykorystannia elektronnoi platformy Moodle u protsesi navchannia inozemnoi movy zdobuvachiv vyshchoi osvity [Use of the Moodle electronic platform in the process of foreign language learning for students of higher education]. *Molodyi vchenyi. Seriya: Pedahohichni nauky – A young scientist. Series: Pedagogical sciences*, 6(82), 135-139 [in Ukrainian].
7. Sharhun T. O., Bushko H. O., Mosina Yu. S. (2020). Suchasni aspekty vykladannia anhliiskoi movy v tekhnichnykh zakladakh vyshchoi osvity [Modern aspects of teaching English in technical institutions of higher education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 70(1), 1-15 [in Ukrainian].
8. Chapelle C. A. (2013). Introduction to The Encyclopedia of Applied Linguistics. *The Encyclopedia of Applied Linguistics*. Oxford: Blackwell/Wiley, lxxvii lxxv. doi: 10.1002/9781405198431